

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фінансовий аналіз

Освітньо-професійна програма Облік і оподаткування
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Освітній ступінь бакалавр

Розробники:

ТЮТЮННИК Юрій,

к. е. н., доцент, професор кафедри
економічної теорії та економічних досліджень

ЄГОРОВА Олена,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної
теорії та економічних досліджень

Гарант ОПП:

Канцедал Наталія,

к. е. н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку та економічного
контролю

Полтава 2021 р.

Назва навчальної дисципліни	Фінансовий аналіз вибіркова фахова компонента ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра економічної теорії та економічних досліджень
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладачі: Тютюнник Юрій , к. е. н., доцент, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Контакти: каб. 8 (корпус факультету обліку та фінансів) e-mail: iurii.tiutiunyk@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/tyutyunyk-yuriy-myhaylovych ЄГОРОВА Олена , к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень Контакти: каб. 13 (корпус факультету обліку та фінансів) e-mail: olena.iegorova@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/yegorova-olena-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність, спеціалізація	071 Облік і оподаткування

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування теоретичних знань та практичних навичок із методики проведення фінансового аналізу діяльності підприємств.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних засад і методології фінансового аналізу; набуття вмінь і навичок аналізу майна, оборотних активів та джерел формування капіталу, грошових потоків, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, кредитоспроможності, ділової активності, фінансових результатів і рентабельності підприємств; виявлення резервів поліпшення фінансового стану суб'єктів господарювання.

Компетентності		Програмні результати навчання
<i>загальні</i>	<i>фахові</i>	
ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці. СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.	ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень. ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств. ПР26. Проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу.
- Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.
- Тема 3. Аналіз майна підприємств.
- Тема 4. Аналіз оборотних активів.
- Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємств.
- Тема 6. Аналіз грошових потоків.
- Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємств.
- Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємств.
- Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємств.
- Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств.
- Тема 11. Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємств.
- Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємств.
- Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств.

Трудомісткість:

- Загальна кількість годин 180.
- Кількість кредитів 6.
- Форма семестрового контролю – залік.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Дедлайни та перескладання: Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20%). При тестуванні для проходження кожного тесту дається 2 спроби, як результат зараховується краща спроба. Перескладання підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

3. Система оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	4-бальна шкала	Оцінка ECTS
90-100	4,5-5,0	A (відмінно)
82-89	4,0-4,49	B (дуже добре)
74-81	3,5-3,99	C (добре)
64-73	3,0-3,49	D (задовільно)
60-63	2,5-2,99	E (достатньо)
35-59	2,0-2,49	FX (незадовільно – без повторного вивчення)
0-34	<2,0	F (незадовільно – з повторним вивченням)

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи				
		Розв'язування тестів	Глосарій	Реферат	Контрольна робота	
07100_бд_2021[1](стн)						
Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу.	–	3	2	7	–	5
Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.	–	3	2		–	12
Тема 3. Аналіз майна підприємств.	4 (2 / 2)	3	2	–	–	9
Тема 4. Аналіз оборотних активів.	2	3	2	–	–	7
Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємств.	2	3	2	–	–	7
Тема 6. Аналіз грошових потоків.	2	3	2	–	–	7
Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємств.	2	3	2	–	–	7
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємств.	2	3	2	–	–	7
Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємств.	2	3	2	–	–	7
Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств.	2	3	2	–	–	7
Тема 11. Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємств.	6 (2 / 2 / 2)	3	2	–	–	11
Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємств.	2	3	2	–	–	7
Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств.	2	3	2	–	–	7
Разом	28	39	26	7	–	100
07100_бз_2021[1](стн)						
Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу.	–	3	–	–		3
Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.	–	3	–	–		3
Тема 3. Аналіз майна підприємств.	4 (2 / 2)	3	–	–		7
Тема 4. Аналіз оборотних активів.	–	3	–	–		3
Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємств.	–	3	–	–		3
Тема 6. Аналіз грошових потоків.	–	3	–	–		3
Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємств.	2	3	–	–		5
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємств.	2	3	–	–		5
Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємств.	–	3	–	–		3
Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств.	–	3	–	–		3

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи				
		Розв'язування тестів	Глосарій	Реферат	Контрольна робота	
Тема 11. Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємств.	6 (2 / 2 / 2)	3	–	7	40	16
Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємств.	–	3	–	–		3
Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств.	–	3	–	–		3
Індивідуальні завдання (контрольна робота)	–	–	–	–		40
Разом	14	39	7	–	40	100

Критерії та шкала оцінювання виконання вправ на практичних заняттях (за одне завдання)

Бали	Критерії оцінювання
2	Завдання в цілому виконано успішно – розрахунки виконані без помилок або з незначними помилками, висновки розкривають сутність об'єкту аналізу. Здобувач вищої освіти показав здатність на високому рівні: – аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіти методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
1	При виконанні завдання допущені принципові помилки у розрахунках та/ або у висновках системного, теоретичного, методичного характеру. Здобувач вищої освіти показав здатність на задовільному рівні: – аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіти методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
0	При виконанні завдання допущені принципові помилки у розрахунках та/ або у висновках системного, теоретичного, методичного характеру. Здобувач вищої освіти не показав здатність на задовільному рівні: – аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіти методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.

**Критерії та шкала оцінювання розв'язування тестів
на платформі Moodle у системі дистанційного навчання ПДАУ (за один тест)**

% кількості правильних відповідей	Бали	Критерії оцінювання
90,0-100,0	3	<p>Здобувач вищої освіти без помилок або майже без помилок дав відповіді на питання тестів.</p> <p>Був продемонстрований високий (відмінний) рівень оволодіння наступними запланованими програмними результатами:</p> <ul style="list-style-type: none"> – спроможність аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіння методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – здатність проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
74,0-89,9	2	<p>Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів та проявив на доброму рівні оволодіння запланованими програмними результатами:</p> <ul style="list-style-type: none"> – спроможність аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіння методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – здатність проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
60,0-73,9	1	<p>Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів з помилками та проявив оволодіння запланованими програмними результатами на задовільному рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – спроможність аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіння методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – здатність проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
0-59,9	0	<p>Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів з помилками та не проявив оволодіння запланованими програмними результатами. Або здобувач вищої освіти не пройшов тестування.</p>

Критерії та шкала оцінювання складання глосарію (за один глосарій)

Бали	Критерії оцінювання
2	<p>Глосарій включає не менш ніж 15 термінів, що розкривають основні економічні категорії, теоретичні та методичні питання з теми. Ведеться від руки у зошиті конспекту лекцій. Матеріал поданий систематизовано, структуровано.</p> <p>Здобувач вищої освіти проявив здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіти методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
1	<p>Глосарій включає не менш ніж 12 термінів, що розкривають основні економічні категорії, теоретичні та методичні питання з теми. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння на задовільному рівні запланованими програмними результатами навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати фінансову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; – володіти методичним інструментарієм аналізу господарської діяльності підприємств; – проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.
0	<p>Глосарій включає менш ніж 12 термінів, що не розкривають основні економічні категорії теми. Здобувач вищої освіти не проявив володіння загальними та фаховими компетентностями та програмними результатами навчання. Або відсутність глосарію.</p>

Критерії та шкала оцінювання написання рефератів (за один реферат)

Бали	Критерії оцінювання
6-7	<p>Зміст реферату розкриває основні теоретичні та методичні питання теми, свідчить про глибоке розуміння здобувачем вищої освіти економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, розуміння сутності об'єктів аналізу, їх ролі та місця в господарській діяльності. Здобувач вищої освіти проявив здатність до проведення досліджень на відповідному рівні, абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння місця і значення аналітичної системи в інформаційному забезпеченні вирішення проблем в сфері економічної відповідальності підприємств. Матеріал поданий систематизовано, з виділенням окремих питань і головної сутності теми. Обсяг реферату 5-7 сторінок формату А4 (поля 2,0 см з усіх боків). Текст може бути написаний від руки або набраний шрифтом Times New Roman, розмір шрифту 14, міжрядковий інтервал 1,5, текст відформатований. Список використаних джерел містить наукову та навальну літературу останніх років. Рівень авторського тексту становить не менш ніж 70%.</p>
3-5	<p>Зміст реферату стисло розкриває основні теоретичні та методичні питання теми. Матеріал поданий систематизовано. Обсяг реферату 4-6 сторінок. Текст відформатований, оформлений відповідно до вищенаведених вимог. Рівень авторського тексту становить не менш ніж 50%. Здобувач вищої освіти проявив здатність в цілому правильно, але з неточностями або з незначними помилками до проведення досліджень, абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння місця і значення аналітичної системи в інформаційному забезпеченні вирішення проблем в сфері економічної відповідальності підприємств.</p>
1-2	<p>Зміст реферату не розкриває зміст теми. Обсяг реферату менше за 4 сторінки. Оформлення тексту не відповідає вимогам. Рівень авторського тексту менше за 50%. Здобувач вищої освіти не проявив володіння запланованими компетентностями та програмними результатами навчання.</p>
0	<p>Відсутність реферату.</p>

**Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи
(контрольної роботи) для здобувачів вищої освіти 07100_бз_2021[1](стн)**

Критерії оцінювання контрольної роботи		Максимальна кількість балів
Теоретичні питання:		
Повнота викладення змісту питання, наявність посилань на використані літературні джерела, що дозволяє формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств; розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	1	5
	2	5
Практичні завдання:		
Правильність виконання розрахунків за інформацією фінансової звітності, обґрунтованість і повнота формулювання висновків, дотримання вимог з оформлення, що дозволяє проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання за інформацією фінансової звітності, визначати вплив факторів на рівень і динаміку фінансово-економічних показників.	1	15
	2	15
Загальна кількість балів за виконання контрольної роботи		40

**Рекомендовані джерела інформації
Основні**

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення 25.08.2021).
2. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11 квітня 2013 р. № 476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1524201-08> (дата звернення 25.08.2021).
3. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26 жовтня 2010 р. № 1361). URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-s6bc2aa28e03&title> (дата звернення 25.08.2021).
4. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/sp:max100> (дата звернення 25.08.2021).
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 25.08.2021).
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський тижневик «Дебет-Кредит»*. URL: <http://www.dtk.com.ua> (дата звернення 25.08.2021).
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 25.08.2021).
8. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2016. 432 с.
9. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.

Допоміжні

1. Волкова Н.А., Волчек М.Р., Економічний аналіз за видами діяльності: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, Кримполіграфпапір, 2018. 181 с.
2. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
3. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
4. Малярєць Л. М., Норік Л. О., Жуков А. В. Економіко-математичні моделі в діагностиці ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 232 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/15712>.
5. Стратегічний аналіз : навч. посібник. для студ. вищ. навч. закл. усіх спец. О. В. Кочетков, О. М. Кобилкін, С. В. Кобилкіна, Ю. Г. Бережна, Р. В. Марков, А. М. Брагінець; за ред. проф. О. В. Кочеткова. 3-є вид., випр. Київ : Кондор-Видавництво, 2017. 412 с.
6. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз. Навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи (для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування). Полтава: ПДАУ, 2021. 99 с.
7. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз. Методичні рекомендації з виконання контрольної роботи; 2-ге вид. (для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування). Полтава: ПДАУ, 2021. 79 с.
8. Yehorova O., Dorohan-Pysarenko L., Chip L., Tyutyunnik M. Assessment of entrepreneurial risks in agriculture. *Technology audit and production reserves*. № 1/4(45), 2019. Pp. 4-10. DOI: 10.15587/2312-8372.2018.146943.
9. Dorohan-Pysarenko L., Rebilas R., Yehorova O., Yasnolob I., Kononenko Z. Methodological peculiarities of probability estimation of bankruptcy of agrarian enterprises in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. No. 2. Pp. 20–39. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.02>.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Електронний репозитарій Полтавського державного аграрного університету. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/>
2. Пошукова система по українським науковим журналам. URL: <http://www.science-community.org/ru/poshukvak>.
3. Сайти Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Національного банку України, Державної служби статистики України.
4. Сайти періодичних видань: «Фінанси України», «Економічний аналіз». «Дебет-кредит», «Все про бухгалтерський облік».